

kovinskih običajih. Karavela je namenjena za razstavo v Seville.

Žival, ki je tehtala 10.900 kg. Amerikanski raziskovalec Andrews je izsledil v azijski puščavi Gobi okostje ogromnega sesalca. Kakor kažejo kosti, je bila bogzna kedaj živeča žival dolga 7 in pol m, 5,20 m visoka in le malo vrat je bil razpotegnjen na dolžino 3,60 m. Živalski orjak je moral htati 10 tisoč kg.

JASLICE

po Din 3, 5, 5.50, 6.70, 8-17, 18, 21, 30, 55, 45, 81, iz papirja, zelo okusno izdelane! Velike lesene, umetniško rezbarsko delo, po 2940 in 4000 Din dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Kdor le more, naj si osebno ogleda našo zalogo v Mariboru in bo videl, da tako poceni in lepih jaslíc ne dobi nikjer drugod.

NAŠA DRUŠTVA

Prosvečna zveza v Mariboru naznanja vsem društvom, da se vrši dne 30. t. m. po občnem zboru od pol tretje ure naprej v bančni dvorani radio tečaj, na katerem se bo predavalo o radio-vedi in tehniki radioaparatorov in se bo tudi lahko poslušalo razne oddajne postaje. — Zvečer ob 8. uri se vrši v bančni dvorani v čast vsem udeležencem slavlja 10-letnic družabni pozdravni večer. — Dne 1. decembra se naj zberejo vsa društva najpozneje do pol 10. ure na Slomškovem trgu na prostoru med stolnico in škofijsko palačo. Vsako društvo, odnosno zveza, naj ima svojega reditelja in vsi ti prejmejo od glavnega reditelja za razvrstitev in obhod potrebnega navodila. Sestanek rediteljev ob četrti na deset pred glavnim vhodom v stolnico.

Študenti pri Mariboru. Ljudski oder vpripori dne 1. decembra v gledališki dvorani Gačnik v Studencih Ivan Cankarjevo igro: »Hlapec Jenrej in njegova pravica.« Začetek točno ob pol 8. uri zvečer, konec ob pol desetih.

Meliška dolina. Orlovska mladina v Črni uljudno vabi na proslavo desetletnice ujedinenja naroda, združeno s proslavo Marijinega praznika na dan 8. decembra popoldne. Bog živi!

30letni jubilej Marijanske kongregacije pri oo. minoritih v Ptuj. Ob 30letnem jubileju, ki ga slavi dne 8. decembra dekliška Marijina družba v Ptuj, bo sledeči spored: Pred praznikom tridnevne duhovne vaje, vodil jih bo p. Krizostom Sekovanič. Na praznik Brezmadežne ob 6. uri zjutraj skupno sv. obhajilo in sklepni govor. Ob pol deseti uri slovesen vhod v cerkev, nato slavnostni govor in blagoslovitev nove zastave, slovesna sv. maša. Popoldne ob dveh popoldanska pobožnost, nato pa slavnostna akademija v mestnem gledališču. Akademijo bodo posebno poživljale pestre žive slike iz Marijinega življenja. Načrt nove zastave je izdelala gospa H. Vurnikova iz Ljubljane, a izpeljava je delo čč. šolskih

sester v Mariboru. Zastava bo nekaj posebnega, čisto novega in okusnega, nekaj prav dekliškega. Isti dan bo blagoslovljena tudi nova slika Brezmadežne na Marijinem oltarju. Je delo frančiškana-slikarja p. Blaža. Zbiranje gostov ob 9. uri popoldne v društveni sobi. Zlasti okoliške družbe iskreno vabljene! Ljubo bi nam bilo, ako pridete z zastavami!

Sv. Lenart v Slov. gor. Kat. prosvetno društvo »Zarja« sklicuje svoj redni občni zbor dne 2. decembra v društvenem domu ob treh popoldne. Vsi člani in prijatelji društva uljudno vabljene!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Naša društva proslavijo v nedeljo, dne 2. decembra, pop. po večernicah v Društvenem domu desetletnico ujedinenja z izbranim sporedom.

Središče ob Dravi. Prihodnjo sredo, dne 5. decembra, ob šestih zvečer, se vrši v tuk. Društvenem domu Miklavžev večer s pestrim sporedom. Starši orlovskega naraščaja se vabijo, da prinesejo zavitke z navedbo imena za svoje malčke v sredo od 1. do 4. ure popoldan v Društveni dom. Tam se bodo sprejemala darila tudi za drugo »veliko in malo dec.« Na veselo svidenje! Bog živi!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 2. decembra, v Slomškovi dvorani igro s petjem v petih dejanjih »Ne pričaj po krivem.« Začetek ob 3. uri popoldne. Vabimo domače in tuje na pretresljivo primicijo, s katero se ta igra konča!

Gornjigrad. Na splošno željo ljudstva po novi tukajšnje Kat. prosvetno društvo igro »Tihotapec« na prvo adventno nedeljo, dne 2. decembra, ob pol treh popoldne v prostorih pred kaplanijo. K obilni udeležbi vabi: odbor.

Vojnik. Tukajšnji orlovski odsek proslavi s sodelovanjem cerkvenega pevskega zbora desetletnico ujedinenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v posojilniški dvorani v nedeljo, dne 2. decembra, ob treh popoldne. Bog živi!

Sv. Jurij ob južni žel. Dne 5. decembra, ob 6. uri zvečer priredi Kat. prosvetno društvo Miklavžev večer v Kat. domu. Natančni spored je na vabilih. Pridite starši z otroci, ne bom vam žal!

Zanimivosti.

Januš Golec:

Po koprivniški ...

Naj govorijo ter pišejo hrvatski veljaki še toliko o demokraciji ter pravi ljubezni in skrbi za dobrobit seljaštva, jaz na vse to nisem naltel niti danes. Še vedno so najprej grofje, baroni, graščaki, bogatini, izobraženstvo po stopnjah in potem — dolgo — dolgo nič in le ob kakih zborovanjih ter shodih pride na vrsto — seljaštvo!

Po zagorskih mestih, trgih in vaseh ne vidiš, da bi sedel kmet skupaj z gospodo. Gospoda se zabava in politizira; seljak posluša in je srečen, ako ga gospon proslavlja na skupščinah (zborovanjih).

Moram posebno poudariti, da je hrvatsko izobraženstvo izredno gostoljubno celo danes v dobi bojkota napram nam Slovincem. Vsikdar sem bil dobrodošel med njimi in vsak moj obisk je bila prilika, da smo se tak onak malo pozabavali.

Pred kosilom ali večerjo smo seve najprej politizirali in preračevali —

dnevne vesti. Ti pomenki so bili dostojni, nikdar žaljivi glede slovenske politike — čisto drugače nego beleži razmerje med Hrvati in Slovenci opozicijsko časopisje. Ali je bilo to obnašanje napram meni — odkrito, je druga stvar. Slišal nisem kake zbadljivke.

Po običajni politiki: jed, pijača ter veselje — vsakdanji pogovori.

Moji sosede so vedno pozorno gledali na kuče domačega (hišnega gospodarja), mu mežikali in mu šepetali s pripombami: Po koprivniški ...

Sem sam pol Hrvata, vendar prvič nisem znal, kaj znači ta: po koprivniški ... Vem iz zemljepisja, da je Koprivnica živahno hrvatsko mesto; koprivniška nazdravica mi je bila španska vas.

Gospon kuče domači se je dvignil, obrisal dostojanstveno, ošvignil s pogledom celo mešano družbo, obstal z očmi na meni ter začel:

»Jaz kot kuče domači imam danes izredno čast, da smem kot prvi pozdraviti v tem divnem, lepem kraju čislane gosta iz sosedne — bratske nam Slovenije. Vidimo ga prvič v naši veseli sredini, že je osvojil srca nas vseh po svojem srcu in znanosti. Ne bom meril vpričo Vas globočine njegove ljubezni do nas, ne povzdigoval njegovih vsem vidnih telesnih kreposti, ampak dvigam to čašo in mu izkažem kot kuče domači največjo čast, da ga pozdravim po koprivniški z gospico Zdravkico! Neka ga poživi veliki jugoslovanski bože!«

Vstal sem na to zdravico, izpil, ker mi je pošepnil prijatelj in obtičal nemo liki štor v koreninah radi nepoznanega koprivniškega običaja. Pomagala mi je Zdravka iz zadrege, se mi približala in se še nisem prav zavedel, že sem bil objet ter poljubljen! To je torej Koprivnica — prijateljski objem in poljub! Sem se osrčil, toliko sem že poznal zagorske običaje, da sem se zahvalil za divno napitnico kuče domačemu in nazdravil tudi njemu po koprivniški s predvino Verico.

Vrata rajske Koprivnice so bila s tema dvema pozdravoma odprta na stečaj. Gostje so se dvigali eden za drugim, si kadili v najbolj divnih na pitnicah in jih pečatili s koprivniškim pozdravom, kojega je poživljajal ter blagoslovljal veliki jugoslovanski bože.

Ko je objela Koprivnica po vrsti vse moške ter ženske in je držal veliki jugoslovanski bože razprostrte peruti nad vsemi, je predlagal kuče domači koprivniško himno:

Vužgi, vužgi,
vrag te skelio,
kaj sem si ti jaz zamerio,
nikome lepše kak je nam,
samo, da je sečke (rezi: slame ter krme) kebilam (kobilam)!

Cela koprivniška se ponovi še enkrat od kraja med udarom z nogami in tleskom z rokami:

Ko smo navdušeno odpeli, smo izpraznili vsak svojo čašo. Sledile so še med poživom velikega jugoslo-

vanskega bože bratovščine, dokler nismo bili vsi — ti!

Koprivnici in pobratimiji je sledila pred črno kavo še enkrat politika. Zdravice so razgrele duhove in pred črno kavo je že zastopal vsak svoje stališče. Črnokavnih političnih razgovorov se nisem hotel več udeleževati, da ne bi prekršil gostoljubnosti, sem pel rajši slavo hrvatskemu ženstvu.

Po vseh koprivnicah, kar sem jih doživel v najnovejšem času med brati Hrvati, smo se razšli vsikdar v največji bratski slogi in v trdni zavesti, koliko smo storili za mili nam narod in domovino, koja nam naj poživi veliki jugoslovanski bože!

*

Hriberski.

Grad „Dokstein“.

Omenjeni grad je nekdaš stal pri Dravogradu, nadloga in šiba obsežnega področja, ki je segalo tudi še v pohorske hribe.

Pod pritiskom raznih graščakov, zlasti zadnjega Kometarja, so kmetje veliko trpeli. Stiskali so jih z desetino, tlačili so jih z roboto. Ne glede na težek položaj, v katerem so kmetje obupovali, kadar so se letine izjalovile, so ti mogotci ostali pri iztirjanju neizprosni in kruti. Grajski hlapci so jim izpred nosa iztrgali neusmiljeno borne pridelke, kmet siromak se ni imel kam pritožiti. Če se je količkaj upiral, je bil tepen ali pa vržen v podzemeljsko ječo. Prav izrečno hudo so postopali takrat s fanti, ki so jih takrat še lovili v vojake; takrat vojaščina še ni bila vseplošna dolžnost. Zato so mračne pohorske šume dajale za nabor zrelih fantom kolikor toliko zavetje, kamor so ubežali pred vojaško suknjo. Nekaterim se je res posrečilo jo unesti, toda večinoma so jih prej ali slej polevili nalašč zato plačani grajski podrepaniki.

Na posebnem zloglasu med tukajšnjim narodom je bil neki Kašner iz Vuzenice in njemu zvesti sodrug Poltnik. Gorje uskoku, ki sta ga ujela. Slišal sem od starih ljudi, da je bil na »Doksteinu« privezan k stehru in tepen kakor pes, nato pa hajdi k regimentu v Celje ali Maribor, ne da bi se smel doma posloviti.

To batnanje in kruto postopanje je še bolj podžigalo fante k pobegu. Strahu jim je dodajalo še dejstvo, da se pri vojakih ž njimi nič boljše ravnało ne bo. V vojaški službi je vojak-obtoženec moral skozi šibe. Po dvajset ali še več vojakov se je vstopilo v vrsto s šviglom v roki. Obtoženi je moral skozi celo vrsto. Vsak vojak je potegnil po njem. Službeni rok se je raztezal skozi dobo 8 do 12 let. Iz teh ozirrov je jasno, čemu so se fantje ogibali vojaščine na vse kriplice. Šele z letom 1848 se je uvedla vojaščina kot dolžnost. S tem se je okrnila prej neomejena oblast gradov, prenehala je tlaka, kmetu je sinilo zlato solnce toliko zaželjene svobode ...

Spomini jarma in krivic iz teh težkih časov se čimdalje bolj izgublajo med zdajšnjimi rodovi. Le še kak starček ali ženica še ve kake odlomke iz te za kmeti stan tako mračne dobe. Najbolj se drže še med pohorskim narodom spomin na zloglasnega preganjalca fantov, hrusta Kašnerja. Največ se še govori o njegovi smrti.

Ko je umrl, ga naparajo, v hiši se je zbrala množica ljudi, kakor je običajno. Ob 11. uri se nenadoma odprile vrata in v sobo planejo štiri črni psi. Zbrani so malone od strahu skoprneli. Do zadnjega izginejo vsi iz sobe vsak na svoj dom. Le nekaj mož se opogumi ter si drzne skozi okno pogledati, kaj se dogaja. Psi se povspnejo na zadnje šape, obrnejo mrtvecu glavo k nogam, nakar mu jamajo v usta vlivati zlato in srebro. Bajе ono krivično potom oderuštva od kmetov izžeto.

V tako črni luči je bil in je tu in tam še zapisan zloglasni Kašner med pohorskim narodom. Koliko je resnice na tem, sodi vsak sam.

Cene in sejmska poročila.

Vrednost denarja. 1 dolar 56.89 Din, 1 šiling 8 Din, 1 nemška marka 13.56 Din, 1 og. pengö 9.91 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 angleški funt 276 Din, 1 francoski frank 2.22 Din, 1 češka krona 1.68 Din, 1 italijanska lira 2.98 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo z dne 27. 11. 1928. Prignanih je bilo: 9 konj, 8 bikov, 90 volov, 292 krav in 10 telet, skupaj 418 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 7.75 do 8 Din, poldebili voli od 6.75 do 7 Din, plemenski voli 6 do 6.50 Din, bikji za klanje 6 do 7 Din, klavne krave debele od 6.50 do 6.75 Din, plemenske krave 5.75 do 6 Din, krave za klobasarje od 3.50 do 4 Din, molzne krave od 5.50 do 6 Din, breje krave od 5.50 do 6 Din, mlada živina od 7.75 do 8 Din. Prodalo se je 203 komadov, od teh za zvoz v Italijo 11 komadov, v Avstrijo pa 28 komadov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 23. novembra 1928 je bilo pripeljanih 260 svinj, cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 80 do 125 Din, 7 do 9 tednov stari 225 do 250 Din, 3 do 4 mesece 360 do 450 Din, 5 do 7 mesecev 400 do 500 Din, 8 do 10 mesecev 580 do 700 Din, 1 leto stari 1000 do 1400 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 18 Din. Prodalo se je bilo 206 svinj.

Mariborski tržni dan. Občinstvo mariborske okolice se opozarja, da bo tateđenski tržni dan v Mariboru v petek, dne 30. nov., kar se vrši v soboto, dne 1. decembra, velika jubilejna slavnost osvoboditve Maribora.

Cene lesu so ostale proti prejšnjemu tednu neizpremenjene.

Cene senu in slami na mariborskem trgu: 100 kg sena 130 do 165 Din, otava 130 do 140 Din, slama 60 do 75 Din.

Žitne cene. Dvig cene za pšenico se ni ustavil, marveč dnevno še napreduje. Danes velja gornjebačka pšenica že 250 Din nakl. postaja, decembersko blago pa 255 Din na

istih postajah. Opažamo pa v naših krajih, da je povpraševanje odnehalo in da je kupčije vsak dan manj. Pšenica je nategnila nekoliko tudi cene za pšenično moko, tako da velja srednja bačka znamka 365 naklad. postaja. Položaj za koruzo je enako čvrst, vendar je ta predmet za naše kraje skoraj brez vsakega interesa. Na ponudbo je sremški krmilni jačmen 67-68 kg po 262.50 nakl. postaja, vendar brez kupca. Ostali produkti so nespremenjeni. — V Ljubljani notirajo: Deželni pridelki. (Vse samo ponudbe slov postaj, plačljivo 30 dni, dobava promptna): pšenica bačka 80 kg 2% 290—292.50, za dec. 292.50—295, za januar 300—302.50, rž 72—74 kg 295—297.50, oves bački ali slavonski 295—300, koruza popolnoma suha 365.50—370, laplatska ocarinjena Ljubljana 315.50—320, jačmen bački 315.50—320, moka 0 g vagon blago franko Ljubljana, plačljivo pri odjemu 430—435. Zaključek 2 vagona koruze. Tendence nespremenjena.

*

Gospodarska obvestila.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš ima svoj letošnji občni zbor v nedeljo, dne 9. decembra, ob 9. uri dopoldne v dvorani Vinarske in sadjarske šole. Poleg važnega predavanja višjega živinozdravnika gospoda Pirnata o pomenu najprimernejše živinske pasme sta na dnevnem redu tudi volitvi novega odbora in delegatov za skupščino. Vsak ud Kmetijske podružnice je dolžan, udeležiti se občnega zbora. Ako bi pa radi preslabe udeležbe bil nesklepčen, bi ne bil več možen drug občni zbor pred sestankom skupščine v Ljubljani, ki je določen za 28. decembra, in bi se naša podružnica ne mogla udeležiti volitve novih štajerskih odbornikov Kmetijske družbe. Zato je nujno potrebno, da na občnem zboru dne 9. decembra noben ud naše podružnice ne izostane!

Knjigovodski tečaj v Celju od 3. do inkl. 6. decembra priredi Zadruga zveza, pododbor v Mariboru, v prostorih nove palače Ljudske posojilnice v Celju. Vabljeni tajniki in člani načelstev in nadzorstev posojilnic!

Orglarska šola v Celju. Kakor lanskotno šolsko leto, tako se vrši tudi letos predavanje na celjski šoli o združništvu in knjigovodstvu hranilnic in posojilnic. Predavanja oskrbuje Zadruga zveza v Ljubljani. — Brez dvoma bodo udeleženci od predavanj odnesli mnogo koristi kot knjigovodje pri zadrugah.

Gospodinjski tečaj v Celju se vrši letos zopet v prostorih okoliške osnovne šole in se začne dne 10. decembra. Pouk bo trajal deset tednov in je brezplačen. Dekleta, ki se želijo tečaja udeležiti, se naj prijavijo v dopoldanskih urah v pisarni, ali v 4. a razredu okoliške šole do dne 6. decembra.

Otvoritev mlekarstvo sirskega tečaja na obl. specialni kmet. šoli za mlekarstvo v Škofjiloki. Uprava obl. specialne kmetijske šole za mlekarstvo v Škofjiloki javlja tem potom, da se otvori na tej šoli dne 10. januarja 1929 nov desetmesečni, odnosno